ที่ราชพัสดุ คืออะไร?

นำเสนอเมื่อ : 26 ก.ย. 2553

ราชพัสดุ หมายถึง อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(1) ที่ดินรกร้างว่างเปล่าและที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(2) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่งทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ สวนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคล และขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

ที่ดินราชพัสดุมีมาตั้งแต่เมื่อใด

ความเดิมเรื่องที่ราชพัสดุนั้นมิได้มีไว้เป็นที่แจ้งชัดโดยกฎหมายใดมีแต่เฉพาะพระบรมราชโองการรัชกาลที่ ๖ เมื่อวันที่ ๒๕ เดือนมีนาคม ๒๔๖๔
ที่ทรงวินิจฉัยคำกราบบังคมทูลของเหล่าเสนาบดีกระทรวงการคลังมหาสมบัติในขณะนั้นมีใจความว่า

(ก) ที่ราชพัสดุเป็นทรัพย์คงพระคลังอย่างหนึ่ง

(ข) มีคงกระทรวงมาแต่เดิม บ้างได้มาด้วยการเป็นที่หลวงหวงห้ามไว้ใช้ในราชการ บ้างด้วยการที่ราษฎรเวนคืนให้แก่หลวงบ้าง หรือได้รับหรือยึดจากเจ้าหน้าที่ภาษีนายอากรก็มี

(ค) ทรัพย์นี้กระจัดกระจายอยู่ตามกระทรวงต่างๆ

(ง) ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจัดการรวบรวมทรัพย์ จากกระทรวงต่างๆมาปกครองดูแลรักษาไว้แต่แห่งเดียว

(จ) เมื่อกระทรวงใดจะใช้เพื่อราชการใดก็ให้ยืมไปโดยไม่ต้องเช่า(เมื่อเลิกใช้ให้ส่งคืนกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ)

(ฉ) ที่แห่งใดยังมิได้ใช้ราชการ ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัตินำไปจัดประโยชน์หารายได้เข้าแผ่นดิน

(ช)
ที่ใดควรขายก็ให้ขายไปเคยมีการพิจารณาในทางกฎหมายว่าพระบรมโองการฯในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์
มีผลเป็นกฎหมายเพราะใช้บังคับแกกระทรวงทบวงกรม
เสมือนพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรมในปัจจุบันที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงต่างๆและโดยที่ไม่
มีกฎหมายอื่นใดลบล้างพระบรมราชโองการนี้ แม้ปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุพ.ศ.
๒๕๑๘พระบรมราชโองการส่วนใดที่ไม่ขัดแย้งหรือที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘
ยังไม่ได้กำหนดไว้ก็ยังมีผลใช้บังคับได

ที่ราชพัสดุกับอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาลไทยในต่างประเทศ

ที่ราชพัสดุ คือ อสังหาริมพรัพย์ของรัฐบาลไทย ที่ตั้งอยู่ภายในประเทศ
กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ของรัฐ ในต่างประเทศ
กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธ์เช่นเดียวกัน แต่ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ
การเก็บรักษาเอกสารสิทธิ์และการจัดทำทะเบียน กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง
เป็นผู้เก็บรักษาต้นฉบับเอกสารสิทธิ์และจัดทำทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ การใช้การปกครอง ดูแล บำรุงรักษา
ให้กระทรวงการต่างประเทศ หรือส่วนราชการที่ได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ
การซื้อให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้จัดซื้อเพื่อใช้ในราชการกระทรวงต่างประเทศหรือให้ส่วนราชการอื่น
เป็นผู้จัดซื้อเพื่อใช้ในราชการของส่วนราชการนั้นแล้วแต่กรณี
โดยกระทรวงการคลังจะเป็นผู้มอบอำนาจให้เป็นผู้ทำนิติกรรมและรับโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์นั้น การขาย
การแลกเปลี่ยน การให้การจำหน่ายจ่ายโอน หรือจัดหาประโยชน์ (ถามี) ให้มีคณะกรรมการถาวรขึ้น คณะหนึ่ง
ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนสำนักงบประมาณ
ผู้แทนส่วนราชการ ผู้ครอบครองและใช้ประโยชน์เป็นกรรมการและอธิบดีกรมธนารักษ์เป็นกรรมการและเลขานุการ
มีหน้าที่พิจารณาเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ การดำเนินการขาย แลกเปลี่ยน ให้ จำหน่าย โอน
หรือจัดหาประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ที่ส่วนราชการผู้ครอบครอง
และใช้ประโยชน์ไม่ต้องการใช้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์นั้นอีกต่อไป
โดยให้ส่วนราชการดังกล่าวทำเรื่องเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีได้โดยตรง
เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว
กระทรวงการคลังก็จะมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการไปดำเนินกา
รต่อไปเมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้ส่วนราชการนั้นแจ้งให้กระทรวงการคลังทราบส่วนรายได้ที่เกิดจากการดำเนินการ
ดังกล่าวให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

ขอขอบคุณข้อมูลจาก

กรมธนารักษ์

สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คลังปัญญาไทย